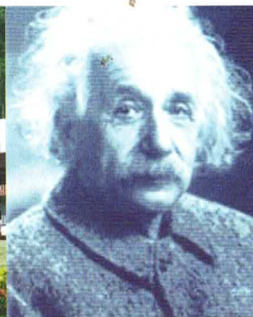

มนุษย์กับสังคม : ทฤษฎีและหลักประยุกต์
Man and Society : Theory and Practice

ยุทธพงศ์ จันทรวรินทร์
Yuthpong Chantrawarin

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
Mae Fah Luang University

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ยุทธพงศ์ จันทรวรินทร์

มนุษย์กับสังคม : ทฤษฎีและหลักประยุกต์-เชิงวิจัยศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา,

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2548

142 หน้า

I ยุทธพงศ์ จันทรวรินทร์ II ชื่อเรื่อง

ISBN 974-9766-04-0

ยุทธพงศ์ จันทรวรินทร์

มนุษย์กับสังคม : ทฤษฎีและหลักประยุกต์

1.สังคมศาสตร์ 2.ศึกษาทั่วไป

ลิขสิทธิ์ของอาจารย์ยุทธพงศ์ จันทรวรินทร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สงวนลิขสิทธิ์

พิมพ์ครั้งที่ 1 วันที่ 3 ตุลาคม 2548

จำนวน 500 เล่ม

ออกแบบปกและจัดพิมพ์โดยศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

จัดจำหน่ายโดยศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

333 หมู่ 1 ตำบลท่าสูด อำเภอเมือง เชียงราย 57100

ติดต่อที่สำนักวิชาศิลปศาสตร์ โทร 053-916-772 โทรสาร 053-916-773

หรือที่ e-Mail: cyutthapong@yahoo.com

คำนำ

หนังสือ "มนุษย์กับสังคม : ทฤษฎีและหลักประยุกต์" (Man and Society : Theory and Practice) เล่มนี้เรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการบรรยายสำหรับรายวิชา "มนุษย์กับสังคม" รหัสวิชา 1001101 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั่วไป (General Education) กลุ่มบูรณาการทางสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งรายวิชาดังกล่าวนี้เป็นรายวิชาบังคับพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งทุกสาขาวิชา

การที่ผู้เรียบเรียงใช้ชื่อว่า "มนุษย์กับสังคม : ทฤษฎีและหลักประยุกต์" ก็เพราะว่าต้องการนำเสนอกรอบการวิเคราะห์อย่างกว้างๆ (analytical framework) เพื่อใช้เป็นตัวอย่างทั้ง "วิธีคิด" (mode of thinking) และทั้ง "วิธีอธิบาย" (mode of explanation) ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นตั้งแต่เรื่องใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน ไปจนกระทั่งประยุกต์ได้กับเรื่องที่มีความซับซ้อน เพื่อให้ปรากฏการณ์สังคมที่เกิดขึ้นสามารถอธิบายได้ด้วยระบบเหตุผลและนำไปสู่ความเข้าใจในที่สุด โดยเฉพาะกับสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งเชิงปริมาณ เช่น มิติด้านความหลากหลายของกลุ่มคน ประชากร การขยายตัวของสังคมเมือง และทั้งเชิงคุณภาพ เช่น มิติด้านพลวัตการเปลี่ยนแปลง ความซับซ้อนในตัวโครงสร้างของสังคม

ในการเรียบเรียงครั้งนี้ผู้เขียนได้แก้ไขปรับปรุงจากฉบับก่อนหน้าที่เป็นฉบับเอกสารประกอบคำบรรยายให้มีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ข้างต้น และเพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอีกด้วย นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้คัดเลือกบทเรียนบางส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษมารวมเข้าไว้ อีกทั้งยังได้จัดทำบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถเข้าดูได้ที่ <http://e-learning.mfu.ac.th> ทั้งนี้เพื่อสนองนโยบายการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอนและนโยบายการศึกษาโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สุดท้ายนี้ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความรู้จะไม่จำกัดพรมแดนอยู่แต่เพียงในห้องเรียนของนักศึกษาแต่ยังเป็นประโยชน์กับบุคคลทั่วไปที่ใฝ่หาความรู้ ทั้งนี้เพื่อนำสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ควบคู่กับสังคมจริยธรรม

ยุทธพงศ์ จันทรวรินทร์

3 ตุลาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 มนุษย์กับเศรษฐกิจ (ต่อ)	
ระบบเศรษฐกิจในโลกปัจจุบัน	53
ระบบเศรษฐกิจแบบผสม	55
บทส่งท้าย	59
บทที่ 6 มนุษย์กับศาสนาและความเชื่อ (Man, Religion and Belief)	61
เกริ่นนำ	61
ศาสนา	61
ศาสนากับไสยศาสตร์	63
ศาสนากับลัทธิ	64
ศาสนากับหน้าที่ในสังคม	65
ศาสนาที่สำคัญของโลก	66
ศาสนาโลกตะวันตกกับศาสนาโลกตะวันออก : ข้อสังเกตบางประการ	74
บทส่งท้าย	75
ตอนที่ 3 มนุษย์กับการสร้างสรรค์และพัฒนา (Man and Social Advancement)	
บทที่ 7 Man and Scientific Paradigm	77
Introduction to Worldview	77
Scientific Paradigm	78
Paradigm Shift Theory	79
ตอนที่ 4 มนุษย์กับจริยธรรมและปัญหาสังคม (Man, Ethics and Social Problems)	
บทที่ 8 พฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviance)	86
เกริ่นนำ	86
กติกาสังคมและการบังคับใช้	86
พฤติกรรมเบี่ยงเบน	87
ประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบน	89
สาเหตุของพฤติกรรมเบี่ยงเบน	90
ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบน	91
ผลกระทบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่อสังคม	94
บทส่งท้าย	95

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ตอนที่ 1 แนวคิดพื้นฐานว่าด้วยมนุษย์กับสังคม (Foundation of Man and Society)

บทที่ 1 ประวัติการศึกษาของมนุษย์กับสังคม (History of the Study of Man and Society) 1

เกริ่นนำ 1

ประวัติการศึกษาของมนุษย์กับสังคม 1

วิวัฒนาการของมนุษย์ : กำเนิด ปรับเปลี่ยน และอยู่รอด 7

บทส่งท้าย 11

บทที่ 2 ทฤษฎีสังคม (Classical Social Theory) 13

เกริ่นนำ 13

ทฤษฎี 13

ทฤษฎีสังคม 15

บทส่งท้าย 23

บทที่ 3 วิวัฒนาการของสังคม (Evolution of Society) 25

เกริ่นนำ 25

วิวัฒนาการของสังคม 25

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม 32

บทส่งท้าย 34

ตอนที่ 2 มนุษย์กับสถาบันสังคม (Man and Social Institutes)

บทที่ 4 มนุษย์กับครอบครัว (Man and Family) 36

เกริ่นนำ 36

ครอบครัว 36

วงจรชีวิตครอบครัว 39

ครอบครัวทางเลือก 42

บทส่งท้าย 44

บทที่ 5 มนุษย์กับเศรษฐกิจ (Man and Economy) 47

เกริ่นนำ 47

เศรษฐกิจ 47

เศรษฐกิจกับแบบแผนการดำรงชีวิตของมนุษย์ 49

ภาคเศรษฐกิจ 51

เศรษฐกิจโลก 52

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 9 ปัญหาสังคม (Social Problems)	97
เกริ่นนำ	97
ความหมายของปัญหาสังคม	97
ปัญหาสังคมที่สำคัญในสังคมไทย	98
บทส่งท้าย	103
ตอนที่ 5 พลวัตสังคม (Social Dynamics)	
บทที่ 10 ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement)	105
เกริ่นนำ	105
ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม	105
ทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม	106
ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในสังคมไทยปัจจุบัน	110
บทส่งท้าย	112
ภาคผนวก (Appendix)	
เค้าโครงการบรรยาย (Course Outline)	
ตัวอย่างข้อสอบกลางภาค (Sample of Midterm Examination)	
ตัวอย่างข้อสอบปลายภาค (Sample of Final Examination)	
ประวัติผู้เรียบเรียง (Resume)	